

Handlingsplan mot fattigdom

Handlingsplan mot fattigdom

Vi har i Sverige länge blundat för och inte velat tala om den fattigdom som faktiskt växer också hos oss. Orsakerna till tystnaden är många: bristen på kunskap är givetvis en, men en minst lika viktig förklaring är vår ovilja att se och erkänna att det finns fattigdom i vårt välfärdsland. Ytterligare orsaker är att det fortfarande finns mycket skam och skuld kopplat till fattigdom, både hos de av oss som tvingas leva i fattigdom och hos det omgivande samhället.

Det finns all anledning att tala om fattigdom och hur den ska bekämpas! Fattigdom är inte något som vi ska vänja oss vid, gömma undan eller inte bry oss om. Fattigdom kan aldrig accepteras och är inte värdigt ett rikt välfärdssamhälle som vårt. Självklart ska fattigdom oavsett var den finns – bekämpas!

Verdandi har tagit fram en handlingsplan mot fattigdom och social utestängning som underlag för kampen. På samma sätt som orsakerna är mångfacetterade måste också strategierna för att motverka fattigdom omfatta många olika åtgärder på olika samhällsområden. Men det räcker inte med enskilda program och punktinsatser – åtgärderna måste också utgå från en helhetssyn.

Ett väl utbyggt socialt skyddsnet med generösa och generella socialförsäkringar som skyddar vid försörjningsoförmåga och ett jämlikt samhälle är det starkaste skyddet mot fattigdom.

Kampen mot fattigdom måste innefatta många olika områden, exempelvis:

1. En aktiv arbetsmarknads- och utbildningspolitik så att alla efter sin förmåga ges möjlighet till arbete och egen försörjning.

- En aktiv arbetsmarknadspolitik som inkluderar inte bara jobbskapande utan också ett robust regelverk för lönesättning och anställningstrygghet för att motverka lönedumpning och otrygga anställningsformer där arbets tagarna kan utnyttjas.
- Kollektivavtal med reglerade ingångslöner på alla arbetsplatser.
- Ett kunskapslyft för kortutbildade.
- Rätt till fortbildning efter behov i svenska språket för dem som inte har svenska som modersmål så att de får ökade möjligheter att komma in på arbetsmarknaden, att utvecklas och avancera på sin arbetsplats.
- En viktig grund för möjligheternas till arbete och egenförsörjning är skola och utbildning. Alla måste få förutsättningar och rätt stöd för att gå ut skolan med fullständiga betyg och behörighet till vidare studier.
- Förstärkt rätt till ledighet och verkliga möjligheter till att delta i studier i exempelvis svenska språket och samhällsorientering, både för infödda svenskar och människor med utländsk bakgrund.
- Förbättrade studiestödmöjligheter och höjda studiestödsnivåer för vuxenstuderande som ej uppnått grundskole- eller gymnasiekompetens.

2. En skatte- och fördelningspolitik som bidrar till att finansiera välfärdsinsatser och till jämlika levnadsvillkor.

- Rättvis beskattning. Inkomstskatt efter bärkraft. Ökad beskattning av produktion.
- En skattefinansierad välfärdspolitik med ett samhälleligt ansvar som omfattar alla.
- Likvärdig tillgänglighet till vård och service.

3. Väl fungerande socialförsäkringar som skyddar vid inkomstbortfall på grund av försörjningsoförmåga, byggt på inkomstbortfallsprincipen och med ett grundskydd på en nivå som går att leva på.

- En förutsägbar, överskådlig och samordnad inkomstförsäkring som inkluderar inkomtskydd vid arbetslöshet och sjukdom.
- Kvalificeringskrav för inträde i och ersättning från arbetslöshetsförsäkringen som möjliggör för så många som möjligt att omfattas av försäkringen. Detta är särskilt viktigt för ungdomar som går från utbildning till arbetsmarknad.
- Deltagande i arbetsmarknadsaktiviteter ska i ökad grad vara kvalificerande för ersättning från arbetslöshetsförsäkringen.
- Den som är sjuk ska ha rätt till sjukersättning så länge sjukdomen sätter ner arbetsförmågan och utan en borte gräns.
- Alla ska ha rätt till rehabilitering/habilitering, stöd och vård av god kvalitet för att kunna komma tillbaka till arbetsmarknaden.
- En arbetsskadeförsäkring som garanterar ett inkomtskydd vid nedsatt arbetsförmåga på grund av arbetsskada och garanterad livränta.
- Starkare skydd mot arbetsskador genom ett aktivt arbetsmiljöarbete och samhällskontroll av arbetsplatserna.

4. Ett yttersta skyddsnät i form av försörjningsstöd för dem som står utanför all annan försörjningsmöjlighet.

- Försörjningsstödet höjs så att bidraget går att leva på. Det ska ligga på en nivå och ges på ett sådant sätt att man inte ska behöva leva i fattigdom. Bidragsnormerna ska kontinuerligt följas upp så att de inkluderar de kostnader som möjliggör ett självständigt liv med full delaktighet i samhället.
- Tillfälligt försörjningsstöd ska kunna utgå utan att den enskilde först måste avyttra alla tillgångar.

- Försörjningsstödet ska ligga på en sådan nivå att det underlättar ett självständigt liv och ger möjlighet för bidragsmottagaren att så snart som möjligt komma ur ett bidragsberoende.
- Aktivt stöd ska ges till den enskilde att planera och så snabbt som möjligt lösa sin ekonomiska situation och komma ur behovet av försörjningsstöd. Särskilt stöd ska erbjudas överskuldssatta att sanera sin ekonomi.
- Sysselsättning som möjliggör för den enskilde att kvalificera sig för arbetslöshetsförsäkringen ska erbjudas.
- Ansvaret för försörjningsstöd överförs till staten och samordnas med socialförsäkringarna.

5. Ett sammanhållet och integrerat samhälle som bejakar mångfald.

- Ett samhälle där alla tillmäts lika värde och tillförsäkras lika möjligheter oavsett kön, trostillhörighet och sexuell läggning, samt etniskt, geografiskt, kulturellt och socioekonomiskt ursprung. Ett samhälle som aktivt motverkar diskriminering.
- Åtgärder mot diskriminering på alla samhällsområden.
- Stöd till integrationsarbete i organisationer och folkrörelser.

6. En aktiv samhällsplanering som motverkar segregation i boende, utbildning, kultur, vård, omsorg och arbetsliv.

- Blandade upplåtelseformer i alla bostadsområden.
- Privatiseringarna av de kommunala bostadsföretagen – allmännyttan – motverkas.
- Samhällskontroll över etablering och drift av vård, skola, omsorg för att motverka segregering och utarmning av resurserna i ekonomiskt svaga områden.
- En fungerande infrastruktur för grundläggande sociala och samhälleliga tjänster och service.

7. En social bostadspolitik som garanterar rätt till bostad på rimliga villkor och aktiva insatser för att motverka vräkning.

- Kampen mot hemlöshet och utanförskap ska angripas genom att samhället först tillgodoser behovet av en bostad, varifrån eventuella andra behov av stöd kan hanteras och lösas.
- Utveckling av en mångfald av boendeformer inklusive olika typer av kollektiva boendeformer och boendestöd för att ge alla möjlighet till ett eget boende.
- Skärpt lagstiftning som förhindrar vräkningar av barnfamiljer.

- En social bostadspolitik som erbjuder fler hyreslägenheter till rimliga kostnader.
- Samhällsstöd till byggnation och förvaltning i kommunernas regi genom allmännyttiga bostadsföretag utan vinstintresse.
- Bostadsbidrag ska kunna utgå till alla lågavlönade.

8. Regler mot ”aggressiv” marknadsföring och kreditgivning, inklusive fungerande regelverk vid överskuldsättning och skuldsanering.

- Förbättrade möjligheter att få stöd för sanering av skulder, dels genom ökade resurser till budget- och skuldrådgivning och dels genom förbättrade möjligheter att få skuldsanering enligt skuldsaneringslagen.
- Statliga skuldsaneringslån med låg bunden ränta införs.
- Kortad tid för registrerad betalningsanmärkning införs då den enskilde klarat att betala sina kreditåtaganden.
- Lagstiftning som förbjuder oskäliga låne- och kreditvillkor, samt begränsar aggressiv och oseriös marknadsföring av lån och krediter.

9. Lika rätt och möjlighet till god vård och hälsa inklusive tandvård oavsett ursprung och ekonomi.

- Tandvården integreras i sjukvården och enhetliga regler för den vårdavgift som den enskilde ska betala införs.
- Fri tandvård för barn och unga upp till 25 år. Tandvård för vuxna med samma avgiftsnivåer och rättigheter som inom sjukvården i övrigt.
- Rätt till samtalsstöd och terapeutisk behandling vid livskriser och andra personliga problem ska ingå i sjukvårdsförsäkringen.
- Rätt till vård, inte bara akutvård, även för asylsökande och papperslösa flyktingar.

10. En fungerande infrastruktur

- Alla människors tillgång till grundläggande sociala och samhälleliga tjänster och service såsom kollektivtrafik, el och vatten och annat som krävs för ett fungerande vardagsliv och möjlighet att kunna upprätthålla ett förvärvsarbete ska tillgodoses.
- En väl utbyggd barnomsorg anpassad till föräldrarnas verkliga arbetstid med hög kvalitet till låg kostnad för den enskilde, med god tillgänglighet även för barn till sjukskrivna och arbetslösa. Om den arbetssökande lever på försörjningsstöd ska barnomsorgsavgiften ingå i försörjningsstödet.
- Rätt till ersättning för resekostnader med kollektivtrafik ska ingå i försörjningsstödet. Detta är viktigt för att bidragstagaren ska kunna vara delaktig i samhället.

- Fullgod samhällsservice även till dem som saknar dator, datorkompetens och internetuppkoppling.
- Rimlig ersättning för att kunna inneha både dator och internetuppkoppling ska ingå i försörjningsstödet. En praktisk lösning med utlåning av datorer är givetvis acceptabel.
- Motverka kommersialisering av grundläggande vård, service, sociala tjänster och utbildning. Stärkt politiskt inflytande över sociala verksamheter, bekämpa vinstmotiverade privatiseringar.

11. Kulturupplevelser är en fråga om livskvalitet och därmed en fråga om hälsa och välbefinnande. Samhället har därför ett ansvar att underlätta kulturupplevelser för alla, även för den som har låga inkomster.

- En aktiv kulturpolitik från stat, landsting och kommun som främjar enskildas deltagande i kulturaktiviteter, såväl eget skapande som delaktighet i annat kulturutbud.
- Kulturinstitutionerna bör eftersträva att kulturen når så många som möjligt genom uppsökande verksamhet och största möjliga decentralisering av utbudet.
- Ökade samhällsstöd till kulturupplevelser i skolan.
- Möjligheten att ta del av kulturupplevelser bör ingå i en skälig levnadsnivå vid ansökan om försörjningsstöd.

Fatburgsgatan 8, 118 54 Stockholm
telefon: 08-642 28 80
e-post: info@verdandi.se
hemsida: verdandi.se